

Průběžná evidence autovraků v praxi

| Petr Grusman, INISOFT s.r.o.

Agenda související s průběžnou evidencí autovraků a následnou tvorbou Ročního hlášení dle přílohy č. 4 vyhlášky č. 352/2008 Sb. patří k těm nejsložitějším, které v odpadovém hospodářství existují. Oprávněné osoby ke sběru a zpracování autovraků musí řešit mnohem více povinností, zjišťovat a zapisovat celou řadu informací v průběžné evidenci, které v jiných oblastech odpadového hospodářství nejsou potřeba nebo neexistují. Čím je tato agenda tak specifická a složitá?

Informační systém MA ISOH

Začíná to přijetím autovraku k ekologické likvidaci a on-line evidencí potvrzení, včetně fotodokumentace v systému MA ISOH (Modul Autovraky Informačního Systému Odpadového Hospodářství). Do MA ISOH, který jsme před lety pomáhali MŽP vybudovat, musí pracovníci zařízení ke sběru a zpracování autovraků zasílat v reálném čase informace o každém vybraném vozidle přijatém k ekologické likvidaci. Dále zpravidla musí předávajícímu vystavit protokol, který následně slouží k odhlášení z Centrálního registru vozidel. Samotný protokol obsahuje několik údajů, které jsou totožné a musí se zapisovat i do průběžné evidence odpadů. Proto jsme v našem programu EVI 8 vytvořili propojení s průběžnou evidencí tak, aby se stejné údaje nemusely zapisovat vícekrát. Samotný akt převzetí vozidla do zařízení musí být rovněž zaznamenán v provozním deníku. I na to jsme mysleli a zápis se provádí v našem software automaticky (více informací o specializovaném programu EVI 8 najdete na stránce www.inisoft.cz/evi8).

Systém MA ISOH slouží pro evidenci pouze vybraných vozidel přijatých k ekologické likvidaci. Nákladní automobily, autobusy, motocykly atp. se do něj prakticky nezaznamenávají. To samo o sobě agendu zesložituje, komplikuje a dle

mého názoru zbytečně. Cožpak tato vozidla označovaná jako ostatní autovraky se z centrálního registru vozidel neodhláší nebo se nemusejí ekologicky likvidovat?

Provozovatelům zařízení ke sběru a zpracování autovraků by jistě pomohlo, kdyby existovala nějaká možnost on-line elektronického získávání základních údajů o vozidle na základě VIN kódu přímo z Centrálního registru vozidel. Jednak by se tím eliminovala chybovost a rovněž by tak nemuseli zaznamenávat informace, které již někde v databázích přístupných on-line existují. Stačilo by se poučit a inspirovat od okolních států, kde již takové propojení pro usnadnění práce funguje. Navíc nejednalo by se o citlivé informace, pouze o kontrolu správnosti VIN kódu, tovární značky, roku výroby a dalších technických údajů.

Průběžná evidence odpadů

Zápisem o převzetí vozidla s ukončenou životností (tedy autovraku) to v průběžné evidenci teprve začíná. Pro první převzetí se používá kód nakládání BN30. U odpadu, jako je autovrak, se rozlišuje, jestli je vybraný nebo ostatní. Dále se u převzatého autovraku eviduje tovární značka. Po provedení demontáže (kód nakládání N9) se do evidence musí zaznamenat všechny odpady tím vzniklé.

Opět i zde se rozlišuje, zda jsou to odpady z vybraných nebo z ostatních autovraků. Pro takové rozlišení by teoreticky musel pracovník daného zařízení jednotlivé odpady vážit a třídít do samostatných nádob pro odpady z vybraných a z ostatních autovraků. To samozřejmě v praxi nikdo nedělá. Buď se hmotnost odhaduje anebo se využije software, který váhu vzniklých odpadů z vybraných a ostatních autovraků poměrově rozpočítá. Hmotnost vzniklých jednotlivých druhů odpadů z autovraků se totiž ve většině případů zjišťuje až po naplnění sběrového prostředku, resp. až po předání oprávněné osobě. U odpadů vzniklých z demontáže autovraků je však nutné pro správnou evidenci a především pro sestavení Ročního hlášení ještě sledovat tzv. konečný způsob zpracování. Bez této informace by nebylo možné vyplnit list č. 4., který je součástí hlášení a „noční můrou“ mnoha provozovatelů autovrakovišť.

Při demontáži autovraků mohou vzniknout i díly pro opětovné použití nebo výrobky s ukončenou životností, které podléhají zpětnému odběru (pneumatiky, akumulátory). V případě výrobků s ukončenou životností stačí potvrzení o předání ve zpětném odběru, ve kterém je uvedeno množství (doporučujeme v tunách), datum a informace o konečném využití. U dílů a materiálů pro opětovné použití je nutné jejich

množství zaznamenávat do oddělené evidence. V programu EVI 8 k tomu slouží samostatná evidence použitých dílů.

Sestavení Ročního hlášení

Roční hlášení je sice možné vytvořit v PDF formuláři F_ODP_PROD_AV, který lze stáhnout v systému ISPOP, ale v praxi to znamená sečíst průběžnou evidenci v roční hodnoty a to je nemalá práce, když uvážíme, že je vše nutné rozlišovat na vybrané a ostatní autovraky a odpady z vybraných a ostatních autovraků. U vybraných autovraků se součtování ještě provádí podle jednotlivých továrních značek. Roční hodnoty se pak musí správně zapsat na list č. 2 a 3. Na list č. 2 se uvádějí pouze vozidla kategorie M1 a N1 (včetně autovraků již částečně demontovaných a převzatých od jiné oprávněné osoby kódem nakládání B00) a odpady vzniklé z těchto vybraných autovraků. Ostatní odpady na list č. 3. Pak ještě ten list č. 4, který obsahuje informace o způsobu nakládání s materiály a odpady vzniklými pouze z vybraných autovraků (kategorie M1, N1 a tříkolová motorová vozidla) a plnění cílů opětovného použití, využití a recyklace. Zde je výpočet velmi složitý, kolikrát práce pro zkušeného matematika. Na list č. 4 se neuvádějí odpady či autovraky převzaté pod kódem B00, ale pouze autovraky 16 01 04 převzaté pod kódem BN30 a odpady pocházející z těchto autovraků. To znamená v praxi další velkou komplikaci pro každého, koho se to týká.

Mnohem snadnější práci tedy představuje vytvoření Ročního hlášení pomocí specializovaného software EVI 8. Samotný proces ohlášení, tj. zaslání Ročního hlášení v elektronické podobě ve formátu datového standardu předepsaného zákonem, je již velmi jednoduchý a prakticky znamená stisknutí několika tlačítek. Pro výpočet hodnot na list č. 4 jsme do programu integrovali šablony, ve kterých uživatel určí, jakým konečným způsobem s materiály, díly a odpady nakládá jeho partnerský subjekt, pokud je samozřejmě nevyužije sám. To program zjistí automaticky podle kódu nakládání. Výpočet hodnot do listu č. 4 je realizován i z evidence použitých dílů.

Dotace ze SFŽP

Vytvořenou průběžnou evidenci lze kromě tvorby Ročního hlášení a provozního dení-

ku také využít pro snazší sestavení žádosti o dotace ze Státního fondu životního prostředí. Nejčastější chybou při vyplňování žádosti je nedodržení množstevních kvót. Na jeden autovrak přísluší 35 kg plastu. Z každých 35 kg plastu, které jsou předány, musí být alespoň 15 kg využito materiálově a nejvýše 20 kg energeticky. Upozorňuji, že dotace se vztahují pouze na autovraky, které byly před likvidací registrovány v ČR.

Ilustrační foto

Nejčastější pochybení zjištěná ČIŽP

Chybně vedená průběžná evidence autovraků patří mezi nejčastější zjištěné nedostatky Českou inspekcí životního prostředí při kontrolách zařízení ke sběru a zpracování autovraků. Stejně tak rozpor při fyzickém nakládání s autovraky a schváleným provozním řádem. Konkrétním příkladem jsou nesprávně skladované autovraky 16 01 06 před likvidací. Často se na sobě skladují nezajištěně více než 3 vraky. Pokuta může být provozovateli zařízení vyměřena ale třeba i za to, že je mu celý vrak odcizen, krádež není ohlášena a vozidlo se nalezne např. na veřejné komunikaci. Jedná se v tomto případě o porušení provozního řádu.

Elektromobily

Aktuálně velké téma. Jednotlivé automobily se předhánějí v různých provenstvích (nejlevnější elektromobil, elektromobil s největším dojezdem).

Je to vše moc pěkné, ale v maximální možné míře to ukazuje na slabinu celého systému opětovného nebo materiálového využití jak u nás, tak v zahraničí. Jak může zpracovatel vozidla s ukončenou životností zajistit opětovné použití a využití např. v míře 95%, když nemůže ovlivnit skladbu materiálů při výrobě automobilů a elektromobilů a rovněž existenci subjektů

na trhu, kteří budou jednotlivé materiály, díly a odpady vykupovat nebo sbírat za účelem opětovného nebo materiálového využití? Tento problém už se pomalu ale jistě začíná projevovat např. u lithiových baterií z automobilů, pro které v ČR zatím zpracovatel chybí.

Software a poradenství

Námi vytvořený program EVI 8 pomáhá provozovatelům autovrakovišť již od roku 2002. Budeme rádi, když pomůže i Vám.

Pokud máte nějaký dotaz nebo přání na vylepšení našeho software nebo si nejste jisti, zda s odpady nakládáte v souladu s legislativou a schválenými předpisy, kontaktujte nás.

Využijte služeb poradenství, které Vám společnost INISOFT vedle specializovaných softwarových produktů napříč všemi složkami životního prostředí nabízí.

Anebo se s námi vzdělejte. Přehled všech školení pořádaných naší společností naleznete na internetové adrese <https://www.inisoft.cz/skoleni>. □